

NORDISKA
SKÄRGÅRDSSAMARBETET
SVERIGE • ÅLAND • FINLAND

Nordiska skärgårdssamarbetets

VERKSAMHETSPLAN 2024

NSS Verksamhet

För en levande skärgård året om

Nordiska Skärgårdssamarbetet (NSS) är ett samarbetsorgan rörande skärgårdsfrågor av gemensamt intresse i Östersjöns skärgårdar och utgör även en gränskommitté vad avser Nordiska Ministerrådets (NMR) verksamhet.

Samarbetets parter är kommuner, myndigheter och andra offentliga organ i Finland och Sverige. Åland behandlas i detta sammanhang som ett land. Samarbetsprojekt kan även innefatta de baltiska ländernas övärld.

I NSS verksamhet ingår:

- att initiera och genomföra samarbetsprojekt som rör skärgårdens villkor,
- att stödja och utveckla dialog och samarbeten bland annat mellan, myndigheter, sakkunniga, näringslivet och organisationer inom sitt verksamhetsområde,
- att verka för att finansieringsmöjligheter inom EU:s fonder och program nyttjas för insatser i enlighet med Samarbetets ändamål,
- att genom kommunikation och information verka för Samarbetets ändamål,
- att arrangera en årlig konferens och andra arrangemang i enlighet med Samarbetets ändamål.

Arbetsordning

Det operativa arbetet samordnas av samarbetschefen tillsammans med och på uppdrag av NSS styrelse. Styrelsen utses av medlemsorganisationerna och fastställs av NSS Råd. Styrelsen sammanträder flera gånger under året och Rådet en gång per år. Gränskommittéerna har också flera gemensamma arrangemang under året med tyngdpunkt på NMRs årliga gränskommittémöte i Köpenhamn i början på året, samt Gränsregionalt forum som arrangeras under hösten. 2024 arrangeras det av Fellesrådet.

Finansiering och leverans

Nordiska Skärgårdssamarbetet finansieras av Nordiska Ministerrådet (NMR) samt genom medlemsavgifter och projektmedel.

NSS verksamhet stöder NMRs vision om Norden som – *världens med hållbara och integrerade Region 2030*. Med underrubrikerna, *Ett grönt Norden*, *Ett konkurrenskraftigt Norden* samt *Ett socialt hållbart Norden*.

1

Organisationsform

Bakgrund

NSS har utmaningar i sin nuvarande organisationsform där organisationen juridiskt inte har någon form alls.

NSS har idag en samarbetschef som genom åren har alternerat sin anställning mellan NSS olika medlemsorganisationer. Det är en skör verksamhetsform som leder till stor arbetsbelastning för en person och ger även en sårbar verksamhet.

Rådet- och styrelsen har därför i omgångar diskuterat frågan och på rådsmötet 2023 togs ett beslut att styrelsen skulle utreda och förbereda samordning för etablering för en "EGTS" (Europeisk Gruppering för Territorialt Samarbete).

Syfte

Att skapa en juridiskt robust organisationsform som stöder NSS syften. En plattform för samverkan som ska ge möjligheter att ha egen projektverksamhet, något som inte bara skulle gagna verksamheten utan även former för framtida finansiering.

Utförande/Leverabler

- Skapa förankring för EGTS genom att presentera och förtydliga frågan för medlemsorganisationerna.*
- Inventera utvecklingsbehov och prioriterade framtida insatsområden för respektive medlemsorganisation.*
- Genom analys få fram eventuella alternativ till en EGTS.*

2

Förankring & Synlighet

Bakgrund

NSS har under senare år bytt flera styrelse- och rådsmedlemmar och det behövs därför en bättre och starkare förankring och förståelse hos medlemmarna och deras myndigheter och organisationer för uppdraget. NSS vill under året stärka upp med kunskap och förankring kring bl a historik, uppbyggnad, verksamhet och kopplingar till Nordiska Ministerrådet, Nordiska Rådet, Nordiska ämbetsmannakommittén och andra gränskommittéer.

NSS har genom studier och projekt erhållit stora kunskaper om förhållandena i skärgården. Bland annat har NSS under 2023 tagit fram en rapport baserad på mobildata om besökarantal och rörelsemönster i skärgården. Där konstateras turismens betydelse för regionens BNP. Denna kunskap och andra viktiga resultat ska spridas ytterligare.

Syfte

NSS behöver medvetandegöra medlemsorganisationer, styrelse, råd och tjänstemän om de möjligheter NSS skapar som en nordisk plattform för att driva gemensamma frågor och ta fram beslutsunderlag för politiker och tjänstemän.

Det finns även ett behov av att tydliggöra varumärket, sammanfatta och paketera uppdragsbeskrivningar och material för ökad kännedom och resultatspridning.

Utförande/Leverabler

- ✓ *Skapa ett arbetsutskott i styrelsen som kan avlasta Samarbetschefen och ta ansvar för den strategiska verksamhetsplaneringen.*
- ✓ *Skapa tydliga och överskådliga ppt-presentationer och annat material som styrelsen kan använda för att sprida kunskap om NSS.*
- ✓ *Öka kommunikationen på LinkedIn och Facebook med en tydlig kommunikationsplan för ökad kännedom om verksamheten och spridning av resultat.*
- ✓ *Uppdatera hemsidan för ännu enklare navigation och tydlighet.*
- ✓ *Professionalisera kontakter med press- och media för ökad synlighet och spridning av resultat.*

3

Grön omställning

Bakgrund

Nordiska Ministerrådets vision lyder "Världens mest hållbara och integrerade region 2030". NSS arbetar för att realisera den och kan identifiera att grön omställning är prioriterad. Många av medlemsorganisationerna har begränsade möjligheter till finansiering, och stora utmaningar vad det gäller grön omställning, framförallt gällande infrastruktur.

För NSS verksamhetsområde är omställningen av skärgårdstrafiken en nyckel-fråga, NSS har därför engagerat sig i EU-projektet Regions4Climate.

Projektet påbörjades i februari 2023 och har under föregående år varit i en uppstartsfas, under 2024 blir verksamheten mer konkret. Projektiden löper mellan 2023-2027.

NSS eget pilotprojekt Smart skärgårdstrafik

Pilotprojektet "Smart skärgårdstrafik", under Regions4Climate är uppdelat i 3 områden; energi, tonnage och affärsmodeller. I projektet tas det fram en modell i syfte att utveckla en vision och färdplan för hållbar omvandling av regionala transporter och sammanlänkade energi och system för förbättrat interregionalt samarbete, stimulera socioekonomisk förnyelse och generera modeller och ett beslutsfattande verktyg för preliminära transporter och energi – systemdesign.

Transportsektorn kräver modernisering då den för närvarande utmanas av gammalt/ tekniskt föråldrat tonnage, enorma säsongsvariationer i transportvolym, administrativa frågor kring transportscheman och rutter, etc. Med projektet vill NSS verka för hållbara interregionala transporter och hållbar energi i hela regionen.

Utförande/Leverabler

Regions4Climate har som EU-projekt en detaljerad utförande- och leveransplan.

Under 2024 ska bli a följande aktiviteter utföras av NSS:

- *Utredningen av tonnage påbörjas år 2024. Här är utmaningarna att kombinera behoven för tung trafik, passagerare, säsongsvariationer och klimatvariationer.*
- *Workshops på regional nivå (Åland, Sydvästra Finland) i syfte att ta fram eventuella nya innovativa förslag (rutter, hamnar).*
- *Analys av alternativ för affärsmodeller för att implementera den gröna omställningen av skärgårdstrafiken. Analysen görs av PBI Research på uppdrag av NSS. Utredningen är klar år 2024 och kommer även ge ett förslag på organisationsmodeller.*

4

Beredskap

Bakgrund

NSS verksamhetsområde ligger i stort geografiskt fokus för den högaktuella beredskapsfrågan. Geopolitiskt är Norden, med inträdet i NATO, i fokus för samverkan i beredskapsfrågan mellan de nordiska länderna. Där är NSS verksamhetsområde som sträcker sig över Östersjön strategiskt mycket viktigt.

Hösten 2024 arrangeras gränsregionalt forum med gränskommittén Fellesrådet som värd. Forumet kommer med anledning av Nordens strategiska läge att ha nordisk beredskap som tema.

Syfte

Utgående från bakgrundsbeskrivningen ovan behöver NSS under året identifiera en egen ståndpunkt i beredskapsfrågan. På vilket sätt kan NSS som gränskommitté vara till hjälp och vem/vilka av medlemmarna kan ta ledartröjan för samverkan för ökad civil beredskap i verksamhetsområdet?

Utförande/Leverabler

- Benchmark med andra gränskommittéer i hur de angriper frågan.*
- Presentera och förstå arbetet med SOT-punkter. (Säkerhets- och trygghetspunkter.)*

5

Nordiska samarbetet

Bakgrund

Som gränskommitté är NSS är en stark och självklar part för samverkan och har mycket löpande både spontan och formaliserad kontakt med de andra gränskommittéerna i Norden, Nordiska Ministerrådet, Nordiska Rådet och Ämbetsmannakommittén.

NMR har under 2023 utrett de Nordiska gränskommittéerna utifrån rådets finansiering av extern verksamhet som har bidrag från NMR. I utredningen står bland annat att man vill utlysa medlen för gränskommittéerna att sökas i ett upphandlingsförfarande. Detta har gränskommittéerna uppfattat skulle kunna leda till osund konkurrens mellan verksamheter som enligt uppdrag ska arbeta för gränsöverskridande samverkan. Utifrån det har ett projekt kallat Gränskommittéer 2.0 startats där en planering av framtida samarbetsmodeller och synergier av verksamheterna ska utredas.

Syfte

Genom projektet vill Gränskommittéerna synliggöra sin leverans in i NMRs Vision. NSS har tagit fram en matris för leveransen som mottogs mycket väl under gränskommittéernas möte i Köpenhamn i mars 2024.

Behovet av en gemensam och tydlig extern kommunikation av den gränsregionala verksamheten är också i fokus. Både för Nordiska ministerrådet, ämbetsmannakommittéen samt för externa parter. NSS kommer att fortsätta att vara en aktiv gränskommitté som utvecklar det nordiska gränsöverskridande samarbetet genom att samverka för Gränskommittéer 2.0.

Utförande/Leverabler

- Medfinansiera projektet med egna medel 2000 Euro för 2024.*
- Medverka i projektgruppen för Gränskommittéer 2.0*
- Samverka kring kommunikationsfrågor med de andra kommittéerna.*
- Synas och presentera oss och samtliga Gränskommittéer vid arrangemang som Almedalen och liknande Nordiska arrangemang.*

Foto: Jeanne Delek

Finansierat av Europeiska unionen. De synpunkter och åsikter som uttrycks är dock endast författarnas och återspeglar inte nödvändigtvis Europeiska unionens eller REA:s åsikter. Varken Europeiska unionen eller REA kan hållas ansvariga för dem.

Regions
4Climate

Nordiska
ministerrådet